

*Posudek na bakalářskou práci sl. Andrey Hisemové **Ostravští horníci po velké politickospolečenské změně (1989). Sebereflexe vlastního života.** UK FHS: Praha, 2020, 61 s.*

Bakalářská práce sl. Andrey Hisemové se věnuje aktuálnímu problému mentality hornického stavu, před rokem 1989 politickospolečensky ceněné skupiny na Ostravsku, které bylo v období radikálního socialismu deklarované jako ocelové srdce republiky. Svůj výzkum studentka zcela správně ukotvila v technice oral history, představené v úvodní kapitole. Práce je ovšem blízka i dějinám každodennosti a paměťovým studiím.

Vedle mimořádně zajímavého tématu a zvolené metodiky je rovněž třeba pozitivně ohodnotit snahu sl. Hisemové představit vlivné teorie paměti (i když přes sekundární odbornou literaturu) a dějiny hornictví na Ostravsku (této části bych však vytkla až přílišnou podrobnost; jako více funkční by mi přišlo věnovat se především hornictví po roce 1989). Je ovšem škoda, že tato podkapitola a kapitola nenalezly posléze své využití ve vlastním vyhodnocení výzkumu. Na tomto místě je třeba ale spekulovat o tom, že v závěrečné fázi psaní byla kolegyně zřejmě tlačena časem a snad i znejistěna neklidnou epidemiologickou situací v ostravských dolech. Z druhé příčiny pravděpodobně z kompilační kapitoly vypadly i základní tituly montánní etnografie/etnologie (především práce Olgy Skalníkové a monografie Rosicko-Oslavansko) či dějin Ostravska a Ostravy (monografie Člověk v Ostravě v XIX. století, práce Ludmily Nesládkové a Andrey Pokludové), v nichž by kolegyně našla zajímavou srovnávací perspektivu i materiál. Na druhé straně je však nutné sl. Hisemovou mimořádně pochválit za provedený výzkum. Výborná znalost Ostravska a prostředí hornických rodin jí napomohly shromáždit mimořádnou sumu materiálu, přestože přepisy rozhovorů z důvodu ochrany osobních dat bohužel ke své práci nepřipojila. Uvážlivé je i vlastní vyhodnocení výzkumu, z něhož je zřejmé, že alfou a omegou života a vzpomínání horníků byla jejich práce na dolech, k níž měli opravdu niterný vztah. A je logické, že v prostředí, kdy se člověk musel spolehnout na své spolupracovníky, se rodily i kvalitní pracovní vztahy. Pravděpodobně odtud pramení i následná skepse oslovených horníků k vývoji po roce 1989, kdy došlo k utlumení nerentabilní těžby, ale i k „vytunelování“ mnoha podniků. Zajímavé je také autorčino zjištění, že veškeré výhody hornického stavu v minulém režimu (vysoké mzdy, přidělování bytů, zdravotnická péče, dovolená, a to i v luxusních hotelech v SSSR) vnímali a vnímají horníci jako jistou samozřejmost. Zdá se, že se radikálně socialistické propagandě skutečně u některých skupin podařilo vypěstovat představu o určité výjimečnosti, představu, jež po roce 1989 velmi tvrdě narazila na „realitu“ tržní ekonomiky v době politickospolečenské změny. Současně se ve vzpomínání horníků znovu ozval *genius loci* Ostravy i stereotyp údajné tamější tvrdosti a přímosti Ostraváků.

K vlastní obhajobě prosím ještě, aby studentka zodpověděla otázku, proč nevyužila ve své práci data získaná s průvodci v místním hornickém muzeu; předpokládám, že půjde o bývalé horníky, a zda ve vzpomínání horníků střední a starší generace nejsou přece jen nějaké rozdíly.

Bakalářskou práci sl. Hisemové doporučuji k obhajobě a navrhuji ji hodnotit kvalitní velmi dobrou. Jde o pokračování výzkumu hornictví ze zajímavé perspektivy politickospolečenské změny.

V Praze 14. září 2020

doc. PhDr. Blanka Soukupová, CSc.